# HET PROTESTANTISME

DOOR

Dr. Ds. A. J. C. KRAFFT

Niemand had kunnen vermoeden, dat er in zo korte tijd zo'n evolutie kon plaats hebben op *Aruba* door de vestiging van de Lago Oil & Transport Cy in 1924 en de N.V. Arend Petroleum Mij. in 1927.

Valt onmiddellijk op, hoe Aruba op eeonomiseh en soeiaal terrein met sprongen voorwaarts gaat, een sterke opleving op godsdienstig gebied kan men eveneens constateren.

Gelukkig, dat de jeugd als het ware naar een geestelijke achtergrond der dingen zoekt en naar een moreel houvast in de stroom van de materiële vooruitgang. Het is, alsof de jonge Arubanen in hun onderbewustzijn iets aanvoelen van het woord van Christus: „Wat baat het de mens zo hij de gehele wereld gewint, maar sehade lijdt aan zijn ziel". Grote materiële vooruitgang brengt vaak zedelijke aehteruitgang met zich mee en dat wil de jeugd voorkomen, vandaar dat zij zo'n belangstelling heeft voor de levensvraagstukken. Het is voor de opleving van het Protestantisme van grote betekenis geweest, dat versehillende Protestantse groepen zieh daar kwamen vestigen.

Vóór 1924 had men sleehts één Protestantse gemeente. Deze gemeente is reeds in de 17e eeuw ontstaan door de komst van o.a. Hollanders, Zeeuwen, Duitsers, die hier een ambt uitoefenden meestal in dienst van de West-Indisehe Compagnie. Merkwaardig is het, dat noeh in de 17e noch in de 18e eeuw de gemeente te Oranjestad een predikant heeft gehad. Van Curaçao uit bezoehten de predikanten sporadisch het eiland Aruba om huwelijken te sluiten, te dopen en het Heilig Avondmaal te bedienen. Zo kan men in het huwelijkregister van 1819 van de Fortkerk te Willemstad lezen, dat er twee huwelijken op Aruba waren ingezegend; ook pastoors hebben Arubaanse kinderen van Protestantse ouders gedoopt.

Door de bestiering Gods krijgt eindelijk in 1822 de gemeente een zendeling, die bestemd was voor de Kaap, doeh door bijzondere omstandigheden op Curaçao tereeht kwam. Klaas Eekhout werd door enkele dames gevraagd of het niet misschien zijn roeping kon zijn zieh op Aruba als godsdienstonderwijzer te vestigen. Toen hij besloot daarheen te gaan, zorgden het Gouvernement en de Gereformeerde gemeente van Willemstad voor zijn salaris.

Aruba had dus eindelijk een eigen geestelijke verzorger. De predikant van Curaçao zou één of twee maal per jaar de gemeente bezoeken voor de bediening der saeramenten. Het aantal leden bedroeg 411, waaronder 108 blanken. De overige leden waren van gemengd bloed d.w.z. zij waren afstammelingen van Europeanen en Indianen. De Arubanen hadden tot 1924 zo goed als geen Afrikanen in dienst. Men gebruikte op de weinige plantages Indianen of afstammelingen van Indianen, dus in grote tegen-

stelling met Curaçao, waar men uitsluitend Afrikanen in dienst had, omdat er geen Indianen waren.
Eekhout bleef tot 1831 bij de gemeente en vertrok toen naar Europa. Tot 1843 bleef men op Aruba verstoken van godsdienstonderwijs. In dit jaar kwam Abraham van Draght als godsdienstonderwijzer, maar na vijf jaar werd hij reeds opgenomen in Zijn Heerlijkheid. Zijn graf vindt men op het Protestantse kerkhof. Zijn opvolger was J. C. van der Ree. De Arubanen waren niet meer tevreden met een godsdienstonderwijzer; zij wensten een predikant en vroegen aan de kerkeraad van de Verenigde Protestantse Gemeente te Willemstad om hun verzoek door te zenden naar Nederland. Dit werd gedaan, met het gevolg, dat in 1858 Ds. N. A. Kuiperi naar Aruba werd uitgezonden. Eindelijk had de gemeente haar zin. Tot 1871 heeft genoemde predikant haar met grote trouw gediend. Onder hem zijn de Reglementen van de Protestantse kerk opgesteld, die door Koning Willem III werden goedgekeurd. Na Ds. Kuiperi werd Evert Lodewijk Zeppenfeldt, Curaçaoenaar van geboorte, de zielzorger der Arubanen. Onder hem werd in 1877 het oude kerkje geheel herbouwd naar een ontwerp van de gewezen gezaghebber J. H. Ferguson. Deze zeer smaakvolle kerk zal binnenkort plaats moeten maken voor een prachtig ontworpen kerkgebouw, dat een sieraad belooft te worden voor Aruba. De gemeente is hard aan het werk om de gelden voor de bouw bij elkaar te brengen; het goedgeefse Arubaanse volk zal de gemeente ongetwijfeld niet beschaamd laten staan en de helpende hand toesteken. Achtereenvolgens hebben daarna in de gemeente gestaan: 1887—1901 Johannes Emilius van Duynevelt; 1902—1907 Ds. Wichard van den Brink; 1908—1917 Ds. G. J. Eybers; 1919—1930 Ds. A. van Essen; 1932—1933 Ds. C. E. H. J. Milet de St. Aubin; 1934—1946 Ds. Gerard Engelbert Alers; 1947 tot heden Ds. J. J. van de Wall.
Behalve de hoofdgemeente bestaat er al sinds jaren een bijgemeente van ongeveer zestig leden in Piedra Plat. Daar vinden wij een kerkje, een Protestantse gesubsidieerde school en een pastorie. Eerst in 1947 kreeg dit dorpje een eigen predikant. Ds. T. Hoogerwaard, die daar woont, is vroeger zendeling op Nieuw-Guinea geweest. Hij beperkt zich niet tot zijn gemeente, maar doet veel aan evangelisatiewerk. Hij preekt in het Papiaments, dat is de taal die de gemeente het best verstaat.
De gemeente van Oranjestad is autonoom en kan de predikant ontslaan, als hij niet voldoet aan de leer. Het aantal leden kan men schatten op 4000. Daar de gehele bevolking ongeveer 48.000 zielen telt, behoort ongeveer 9 % der inwoners tot de Protestantse gemeente van Oranjestad, terwijl 77 % Rooms-Katholiek is. De Rooms-Katholieken hebben prachtige scholen, een ziekenhuis, een zeemanshuis; hun invloed is groeiende. Zo zou het Protestantisme op de duur achteruitgaan. In deze toestand kwamen echter omstreeks 1924 bij de komst van de Lago sterke wijzigingen.
Naast de *enige* oude Gemeente van Oranjestad zijn verschillende andere Protestantse kerken of kringen ontstaan en de leden van enkele dezer kerken behoren tot de niet-blanke bevolking. Vooreerst werd in het gebied van de Lago, kort na de vestiging, een prachtige nieuwe Protestantse kerk opgericht. De *Communion church* is bestemd voor de Amerikaanse employé's. De prediking wordt zodanig ingekleed, dat èn Methodisten èn Presbyterianen èn andere gezindten geestelijke bevrediging ontvangen. Een zeer fraaie bibliotheek, waarin de meest belangrijke religieuze werken, is aan de kerk verbonden.
De *Gereformeerden*, die werkzaam zijn bij de politie, bij de N.V. Arend Petroleum Mij. en andere instanties, een kleine honderd in aantal, hebben geregeld dienst in de oude

Protestantse Kerk in Oranjestad. De Gereformeerde predikant van Curaçao komt iedere maand over om de diensten te leiden. De prediking geschiedt in het Nederlands, omdat de gemeente bestaat uit Nederlanders, die zich nog maar kort in de West bevinden.
Zeer belangrijk is de groep der *Methodisten*. Deze groep, welke zeer actief is, bestaat hoofdzakelijk uit kleurlingen; zij kwamen naar Aruba van de Bovenwinden. Daar in het Lago-gebied Engels wordt gesproken, voelen zij zich hier thuis en arbeiden hier graag. De Methodistische Zendingskerk zond spoedig een predikant naar deze gemeente; Ds. William J. Barrett, thans op Curaçao, wist de gemeente aan te vuren om een eigen kerk te bouwen, wat onder zijn opvolger geschiedde. In San Nicolaas telt de gemeente 3000 leden; het kinderlijk vertrouwen in hun Heiland doet weldadig aan.
Evenals op Curaçao kwamen enige honderden *Surinamers* naar hier om fortuin te zoeken, daar ze in Suriname zelf geen middel van bestaan konden vinden. Zij werken bij de Lago, bij de N.V. Arend Petroleum Mij. en bij verschillende handelszaken. Deze kleurlingen, die uitstekend Nederlands spreken, krijgen iedere maand bezoek van de Surinaamse predikant Ds. Doth, die verbonden is aan de *Evangelische Broedergemeente* op Curaçao. Zijn reis naar Aruba wordt door het Gouvernement betaald. Op de duur zouden deze Surinamers gaarne hun eigen predikant willen hebben.
Verder behoren tot de werkkrachten van de Lago vele bewoners van Saba en de Engelse Antillen. Deze belijden o.a. de *Anglicaanse godsdienst*; hun gemeente heeft een eigen kerk en voorganger in San Nicolaas. De dienst wijkt dermate af van die der Methodisten, dat samenwerking van deze twee groepen niet mogelijk is.
De *Zevende Dagadventisten* zijn hier ook aanwezig, zij hebben een voorganger en binnenkort zullen zij hun diensten kunnen houden in hun eigen kerk. De zendelingen van de *Scandinavian Alliance Mission of North America* hebben evangelisch werk verricht en hebben menigmaal de dienst van de oude Protestantse gemeente geleid; ook de Methodistische predikanten deden dit.
De *Pinkstergemeente* heeft op Aruba meer succes gehad dan op Curaçao. In Oranjestad heeft ze een eigen kerk en een zeer ijverige voorganger.
Aldus wordt door de Methodistische en de Anglicaanse kerk, door de leden van de Evangelische Broedergemeente, door de Zevende Dagadventisten, door de Pinkstergemeente, door de predikanten van Oranjestad, Piedra Plat en de Lago belangrijk geestelijk werk verricht. Terwijl vroeger geen afstammelingen van Afrikanen op Aruba voorkwamen, is dat thans geheel anders. Verblijdend is het, dat men onder hen ook Protestanten aantreft.
Het is te betreuren, dat de Protestanten nog weinig doen aan maatschappelijk werk. De Rooms-Katholieke kerk heeft dit veel beter begrepen. De Katholieke scholen nemen zeer toe en het onderwijs is in deskundige handen. Het Ziekenhuis op Aruba werd door de Katholieken opgericht; ook het jeugdwerk is bij de Missie in goede handen.
Wij mogen dankbaar zijn, dat er nog zoveel geloof wordt gevonden onder de eenvoudigen. De Protestantse gemeente is niet verslapt in het werk, integendeel, zij heeft een bewonderenswaardige volharding aan de dag gelegd en heeft de vaan omhoog weten te houden met Gods hulp.